

Zemkopības ministrija

Kopējās lauksaimniecības politikas nākotne:

**Tematiskā darba grupa:
Jaunie lauksaimnieki
2.sanāksme**

07.08.2019.

Jaunie lauksaimnieki: *diskusijas 1.darba grupā un priekšlikumi*

Mājas darbs:

Nodefinēt prioritātes (sarindojojot/

apvienojot

identificētās

vērtības)?

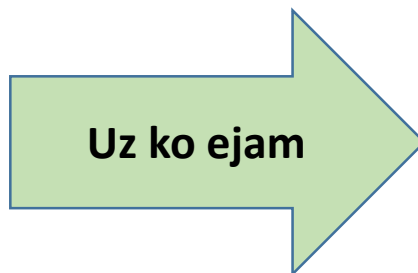
- Pārdomāts/regulārs atbalsts, tā prognozējamība un vienmērīga pieejamība, pārāk ierobežojoši nosacījumi (SI...); ①
- Paaudžu konflikts, veco lauksaimnieku nevēlēšanās pārtraukt saimniekošanu un nodot saimniecības (jāveic aptauja par iemesliem); ①
- Izglītības sistēmas maiņa uz profesionālo, izglītības iestāžu slēgšana, arī mācību spēku paaudžu nomaiņa, vērtības)? ②
- Pozitīvā publicitāte, lauksaimniecības «prestīža» celšana, darbs ar skolēniem (īpašu lauku skolās), lai motivētu jauniešus iesaistīties lauksaimniecībā (karjeras dienas, informatīvās kampaņas, ekskursijas); ② ⑤ ⑤
- Prakses vietu trūkums studentiem, sarežģīti piesaistīšanas nosacījumi, sezonas neatbilstība; ④ ③
- Finanšu pieejamība - bankas un ALTUM atsaka, grūtības ar nodrošinājumu. Nepieciešama aizdevumu programma apgrozāmiem līdzekļiem JL, lai spētu uzsākt un attīstīties (3-5 gadi, elastīgi atmaksas nosacījumi); ② ⑥
- Dzīvojamā fonda trūkums, apgrūtināta mājokļa iegādes programmas izmantošana/hipotekāro kredītu saņemšanas iespējas laukos; ⑥ ③
- Tiešā pārdošana kā sektora reklamēšanas iespējas (piena automāti pie saimniecībām); ③
- Produkcijas nogādāšana uz tirdzniecības vietām, ostām (attālākajos reģionos lielas izmaksas); ④
- Kopējā ekonomiskā situācija reģionos neveicina saimniekošanas uzsākšanu (ceļu kvalitāte, skolu trūkums); ⑦ ⑥
- Vai motivēsīm jauniešu atgriešanos saimniekošanai laukos, pat ja nav l/s izglītības? ④

Zemkopības ministrija

Latvijas stratēģiskie uzstādījumi **2021.-2027.** periodam

1. Palielināt pievienoto vērtību, sadarbojoties un ražojot konkurētspējīgu produktu vietējam un eksporta tirgiem;
2. Kāpināt saimniecību ieņēmumus līdz vidējiem tautsaimniecībā, stiprinot konkurētspēju, veicinot kooperāciju, ieviešot inovācijas;
3. Zināšanās balstītu uzņēmējspēju veicināšana, sekmējot inovāciju un zinātnes rezultātu ieviešanu praksē;
4. Plaukstoši lauku apvidi, veicinot ekonomisko aktivitāti, nodrošinot infrastruktūru un saglabājot apdzīvotību;
5. Katra saimniecība, efektīvi izmantojot resursus, iegulda bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā un klimata pārmaiņu mazināšanā;
6. Droša un kvalitatīva vietējā pārtika, kas pieejama ikvienam patērētājam;

1. PIEVIENOTĀ VĒRTĪBA, IZLAIDE (uz HA, NODARBINĀTO), KAPITĀLA ATDEVE, IZEJVIELU EKSPORTS;
2. IEŅĒMUMI UZ MĀJSAIMNIECĪBU (NODARBINĀTO), REALIZĒTĀ PRODUKCIJA CAUR KOOPERĀCIJU;
3. APMĀCĪTO ĪPATSVARŠ;
4. NODARBINĀTĪBA, UZŅĒMUMU SKAITS, MIGRĀCIJA, DEPOPULĀCIJA;
5. BIO PLATĪBAS, EMISIJAS UZ LIZ, MEŽI(?), PUTNU INDEKSS, ILGGADĪGIE ZĀLĀJI (ha);
6. BIOLOĢISKI SARAŽOTĀS PĀRTIKAS VĒRTĪBA, PESTICĪDI, ANTIBIOTIKAS, ZAĻAIS IEPIRKUMS, RAŽOTĀJU LĪDZDALĪBA PĀRTIKAS ĶĒDĒS,

Latvijas lauksaimniecībai raksturīgs augsts gados vecāku cilvēku nodarbinātības īpatsvars. **Lauksaimniecībā 50,4% saimniecību vadītāju ir vecāki par 55 gadiem.**

Lielāka **tendence ir palielināties jau esošiem** lauksaimniecības uzņēmumiem, **nevis veidoties jauniem.**

Kāpēc nepieciešams atbalstīt jauno paaudzi?

- Apturēt jaunu cilvēku aizplūšanu no lauku teritorijām uz pilsētām un ārvalstīm;
- Gados jauni lauksaimnieki ir atvērti jaunām tehnoloģijām un idejām, tā veicinot inovāciju ieviešanu lauksaimniecībā;
- Tiek saglabāts lauksaimniecības nozarei nepieciešamais darbaspēks;
- Jauno cilvēku inovatīvā domāšana rada lauku saimniecību efektivitātes un nozares konkurētspējas pieaugumu, kā arī ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu.

Jaunie lauksaimnieki

Vajadzības (risināmas KLP Stratēģiskā plāna ietvaros) – *kuras izvēlēsimies īstenot mērķu sasniegšanai?*

- jāveicina saimniecību nodošana jaunajai paaudzei;
- jāveicina lauksaimnieciskās izglītības kvalitātes paaugstināšana;
- jāveicina mācībspēku profesionālās kvalitātes paaugstināšana lauksaimnieciskajā izglītībā;
- nepieciešama pozitīva publicitāte, jāveicina lauksaimniecības popularizēšana gan skolās, gan sabiedrībā kopumā;
- jānodrošina regulāri un paredzami atbalsta pasākumi jaunajiem lauksaimniekiem;
- jāveicina jauno lauksaimnieku kooperācija;
- nepieciešams nodrošināt finanšu instrumentu pieejamību;
 - darbības uzsākšanai, apgrozāmiem līdzekļiem;
 - lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei;
 - dzīvojamā fonda būvniecībai/rekonstrukcijai;
- jānodrošina infrastruktūras uzlabošana;
- nepieciešams paredzēt nodokļu atvieglojumus, uzsākot saimniekošanu.

Gados jaunā lauksaimnieka definīcija šobrīd

Tiešie maksājumi

"Gados jauns lauksaimnieks" ir persona, kura 1.reizi dibina lauku saimniecību kā saimniecības vadītāji vai kuras šādu saimniecību jau ir izveidojušas 5 gadu laikā pirms pirmā iesnieguma iesniegšanas saskaņā ar vienotā platībmaksājuma shēmu un kuras pieteikuma iesniegšanas gadā nav vecākas par 40 gadiem.

Regula Nr. 1307/2013

Lauku attīstība

"Gados jauns lauksaimnieks" ir persona, kas pieteikuma iesniegšanas brīdī ir ne vairāk kā 40 gadus veca, **kam ir atbilstīgas profesionālās prasmes un kompetence** un kas pirmo reizi dibina lauku saimniecību kā minētās saimniecības vadītājs.

Regula Nr. 1305/2013

Diskusijai

Gados jaunā lauksaimnieka **definīcija** nākamajā periodā

Regulas priekšlikumā paredzēts, ka:

Dalībvalstis savos KLP stratēģiskajos plānos “**gados jaunu lauksaimnieku**” definē:

- ✓ lauksaimnieka vecums nepārsniedz 40 gadus
- ✓ lauksaimnieks ir lauku saimniecības vadītājs
- Dalībvalstis var ietvert papildu objektīvas un nediskriminējošas prasības attiecībā uz:
 - ✓ fiksētu maksājuma periodu (piemēram 5 gadi)
 - ✓ **atbilstošu apmācību un/vai prasmēm**

Saimniecības izveides process (*setting up*):

1. reģistrē saimniecību Uzņēmumu reģistrā saimniecības dibināšanas gadījumā;
2. pārreģistrē saimniecību Uzņēmumu reģistrā saimniecības pārņemšanas vai mantošanas gadījumā.
3. iegūst saimniecības darbībai nepieciešamās lietu tiesības par zemi, dzīvniekiem un citiem ražošanas līdzekļiem.
4. reģistrējas kā saimnieciskās darbības veicējs Valsts ieņēmumu dienestā.
5. veic saimniecības saimnieciskās darbības uzskaiti.

Gada kopējais neto apgrozījums iepriekšējā noslēgtajā gadā pirms projekta iesnieguma iesniegšanas – no 15000 euro, bet ne vairāk par 70000 euro

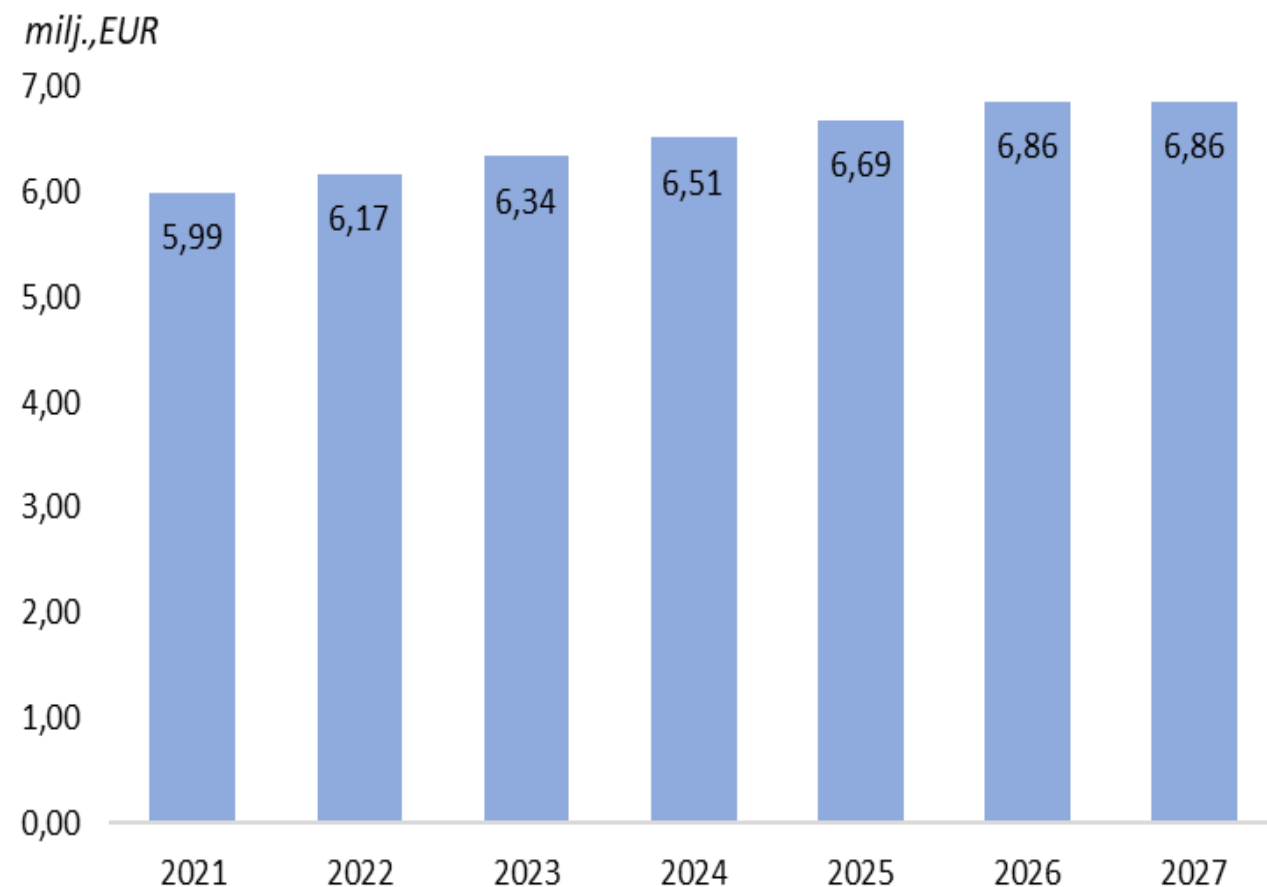
Atbalsts – EUR 40 000 (divos maksājumos – 80 un 20%)

Atbalsta jaunos lauksaimniekus atbilstoši Regulas definīcijai un DV papildus nosacījumiem:

- Vienreizējs maksājums (līdz EUR 100 000)
- Finanšu instruments
- Kombinēts finanšu instruments ar grantu

Minimālais finansējums gados jauniejiem lauksaimniekiem

2021-2027.gadā, ir **45,4 milj.EUR**

DV atbalstu gados jauniejiem lauksaimniekiem lauksaimnieciskās darbības uzsākšanai **var izmaksāt kā:**

platībmaksājumus (TM)

- nesen nodibināta sava pirmā saimniecība
- fiksēts maksājuma periods (piem.5 gadi)

un/ vai

vienreizēju maksājumu (EUR 40 000)

- Saimniecība jāpārņem 100% apjomā
- Jābūt lauksaimniecības izglītībai (augstākai vai profesionālai)
- Pie projektu atlases kritērijiem prioritāte lopkopības, augļkopības un dārzkopības saimniecībām

un/ vai

Finanšu instrumenti/kombinēti finanšu instrumenti ar grantu

Papildus DV gados jauniem lauksaimniekiem atbalstu var sniegt:

- **Investīcijām (granti):**

- papildus intensitāti investīcijām:
 - būvniecībai 20%, tehnikai, iekārtai - 10%
- projektu atlases kritērijos piešķirt papildus punktus

- **Apmācībām**